

Museum de Griffioen in 2019

Inleiding en samenvatting

Museum de Griffioen maakte in 2019 een goed jaar door. We slaagden erin het museum weer wat meer bekendheid te geven en boekten vooruitgang met de organisatie van het museum. Verder kregen we er weer twee vrijwilligers bij. Zowel de activiteiten die we zelf organiseerden, als die waar we aan meewerkten, verliepen goed en gaven de vrijwilligers veel voldoening. Ook dit jaar mochten we weer veel lovende woorden over het museum en over de vrijwilligers in ontvangst nemen.

Bestuur en vrijwilligers

Het bestuur, al dan niet aangevuld met de andere vrijwilligers, vergaderde in 2019 op 12 februari, 5 maart, 9 april, 4 juni, 24 juni, 12 september, 29 oktober en 17 december.

Op 9 april werden Suzy Dreijer en Hans Lodder opnieuw voor drie jaar benoemd, zodat de samenstelling ongewijzigd bleef:

B.K.P. Griffioen	erevoorzitter
Marga Taal-Boonacker	voorzitter
Hans Lodder	vicevoorzitter
Suzy Dreijer-van der Glas	penningmeester
Nettie Jonckers	secretaris
Herbert Wagenaar Hummelinck	lid

Vrijwilligers

Eind 2018 kwam Kristin Veel ons versterken maar over haar was in het jaarverslag nog geen informatie

opgenomen. Dit wordt hierbij goed gemaakt:

Kristin is verpleegkundige, docent en omgangkundige. Is werkzaam geweest in verschillende ziekenhuizen, de thuiszorg en als afdelingshoofd in de Daniel Den Hoedkliniek in Rotterdam. Werkt nu al weer tientallen jaren als docent, trainer en studieloopbaanbegeleider. Geeft les en ontwikkelt onderwijsprogramma's voor leerling-verpleegkundigen en verzorgenden bij het Albeda College te Rotterdam. Ze doet dat nog steeds met veel plezier. Ze woont in Delft.

Verder kwamen er dit jaar weer twee vrijwilligers bij: Mary-Ann Thoms en Ben de Jong.

Mary-Ann Thoms is als medisch secretaresse 25 jaar werkzaam geweest in het Reinier de Graaf Gasthuis op de afdeling radiotherapie. In museum de Griffioen is zij begonnen met het invoeren van de bijzondere boekenverzameling in het Adlib systeem. Ze woont in Delft.

Ben de Jong is biochemicus met als specialisatie medische chemie. Hij gaf les in diverse vakken, o.a. biochemie en klinische chemie aan de laboratoriumopleiding van de Hogeschool Rotterdam en aan de voorloper daarvan, het Van 't Hoffinstituut. Inmiddels is Ben met pensioen en hij woont in Delft.

De volgende vrijwilligers zijn nog steeds zeer actief:

Verpleegkunde: Liesbeth Bosch, Ton van Kan, Lia Hulsker.

Tandheelkunde: Simon Spaans.

Geneeskunde: Petra Steuteknuel, Hans Breugem, Onke Tjiam, Rik de Haan.

Farmacie: Anke Hom, Pauline Quaak, Siem van Velzen.

In totaal zijn er nu 19 vrijwilligers actief, inclusief de bestuursleden.

Open middagen

Voor het tweede jaar op rij organiseerden we de mogelijkheid voor individuele bezoekers om ons te bezoeken op de eerste zondag van het kwartaal. Er werden geen rondleidingen gegeven op die dagen. Wel waren vrijwilligers aanwezig om uitleg te geven en vragen te beantwoorden.

We waren open op: 6 januari, 7 april, 7 juli en 6 oktober. Er kwamen op die dagen achtereenvolgens: 40, 98, 47 en 53 bezoekers. Op de zondag van Open Monumentendag, 15 september, ontvingen we 403 bezoekers. Net als vorig jaar stonden de bezoekers al in de rij voor openingstijd.

In verband met de beperkte ruimte in ons pand besloten we uit veiligheidsoverweging maar 45 bezoekers tegelijk binnen te laten. Het gevolg was dat er de hele middag een rij wachtenden voor het museum stond en dat we ook mensen hebben moeten teleurstellen. Gelukkig konden ze snel daarna van de open middag van 6 oktober gebruik maken. Het was die middag gezellig druk in het museum.

Rondleidingen op afspraak

In 2019 ontvingen we 64 groepen van diverse pluimage. Erg leuk waren de bezoeken van groepen werknemers van het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft en andere gezondheidsmedewerkers. Ook diverse opleidingen voor verpleegkundigen en verzorgenden bezochten ons weer. Verder kwamen een Rotaryclub, een Lionsclub en Probusclubs. Werknemers van apotheken en huisartspraktijken kwamen op bezoek. Studenten van biomedische wetenschappen en van biofarmaceutische wetenschappen keken hun ogen uit. Heel bijzonder was op 9 juli het bezoek dat de Nederlandse Vereniging van Dermatologie en Venerologie aan ons bracht. De vereniging vergaderde bij ons en een van haar leden, dr. Henk Menke, hield een lezing over de herkomst van de verwekker van lepra, de *Mycobacterium leprae*.

Dit jaar bezochten ons 815 personen in deze groepsrondleidingen.

Gouden Eeuw

Zoals in veel steden in Nederland werd ook in Delft in 2019 aandacht geschonken aan De Gouden Eeuw in het kader van het Rembrandt jaar. Er werden diverse activiteiten georganiseerd in de stad en museum de Griffioen organiseerde enkele lezingen gekoppeld aan een rondleiding. De lezingen behandelden Delftse personen die op medisch gebied in deze periode belangrijk waren, Reinier de Graaf, Pieter van Foreest en Anthonie van Leeuwenhoek. Op twee avonden, op 15 juli en 9 september en op zondagmiddag 11 augustus vonden de lezingen plaats en in totaal bezochten 67 mensen deze evenementen. De lezingen werden gehouden door onze eigen vrijwilligers, achtereenvolgens door Hans Breugem, Onke Tjiam en Petra Steuteknuel. De bijeenkomsten waren bijna allemaal uitverkocht en konden zeker een succes genoemd worden.

Het totaal aantal bezoekers aan ons museum kwam daarmee uit op ruim 1500. Een toename van 250 t.o.v. vorig jaar.

De farmaceuten van Museum de Griffioen namen op 22 april deel aan een ander evenement in dit verband dat georganiseerd werd door de gemeente in het kader van Flora Delfensis. Er werd aandacht geschonken aan de balseming van Willem van Oranje waarvoor apotheker Cluyt de ingrediënten leverde. In een stand op het binnenplein van het Prinsenhof toonden we bestanddelen van deze balseming, die voor een deel uit de collectie van het museum kwamen en gaven informatie over de gang van zaken destijds.

In het kader van de Gouden Eeuw boden we in het na jaar gastvrijheid aan twee 'verhalenvertellers'. Twee dames hielden een voordracht over een persoon in de Gouden Eeuw. Het ene verhaal ging over een vrouwelijke chirurgijn en het andere over het leven als slavin.

de vrouwelijke chirurgijn

beide verhalen vertellers

Samenwerking in en met Delft

Het stadsarchief wilde bijzondere verhalen van de bewoners van Delft horen en vastleggen. In het kader van 'Stadsarchief de hort op' trokken medewerkers met een omgebouwde bus de stad door. Op 13 juni en 11 juli kwam gezondheid aan de orde en leverden we een bijdrage door een aantal voorwerpen uit te lenen (borstpomp, verlostangen, paratus) en twee vrijwilligers beschikbaar te stellen om toelichting te geven en het gesprek op gang te brengen. Het stadsarchief was zeer te spreken over de resultaten.

Verder waren we aanwezig op de gemeentelijke erfgoed podia.

Ook dit jaar leverden we een bijdrage aan Delftologie, een stichting die de geschiedenis van Delft behandelt maar tevens naar een duurzame toekomst voor Delft streeft. Hans Breugem hield in de module over gezondheid weer een verhaal over de medische geschiedenis, in het bijzonder die van Delft.

Als lid van de buurtvereniging Oude en Nieuwe Delf, woonden we een aantal vergaderingen en informatiebijeenkomsten bij.

We waren ook actief op de zgn. Open etalage dag op 6 april waarbij een vrijwilliger in historisch kostuum door de stad liep en aandacht voor Museum De Griffioen kon vragen.

Samenwerking met andere musea

We hadden regelmatig contact met de Stichting Farmaceutisch Erfgoed in Urk en een aantal van onze vrijwilligers volgde een bijeenkomst in Urk over de geschiedenis van de farmacie.

Voor de Stichting Maritiem Erfgoed in Vlissingen richtten we een apotheekkast in op een van hun recent verworven museumschepen.

We ontvingen een aantal vrijwilligers van Rijksmuseum Boerhave wat interessante discussies en informatie-uitwisseling opleverde.

In de media

Wegens groot succes waren er weer opnames voor het programma 'Is er een dokter in de zaal' dat op RTL4 en op de VRT vertoond werd. We stelden voorwerpen ter beschikking waarvan het panel het gebruik moest raden. Ons 'geheim van Roonhuysen' werd getoond; een hulpmiddel dat in de 17de eeuw gebruikt werd bij baringen.

RTL4 kwam ook naar ons toe om opnames te maken voor Stip/koffietijd. Daarin vertelde Onke Tjiam in het kort waarom ons museum zo bijzonder is. Dit filmpje is op onze website te vinden.

opnames in museum voor RTL4

Onke Tjiam op de Stip

RTL4 Koffietijd.

Er verscheen een artikel over ons museum in de regionale uitgave van het AD waarvoor onze oprichter ook gevraagd werd om aanwezig te zijn. Bob is dit jaar 91 jaar geworden en wilde graag aan dit verzoek voldoen.

Regelmatig werden er ook kleine artikelen geplaatst in de regionale kranten, wat ons aandacht voor de openstellingen voor individuele bezoekers opleverde.

Voor een artikel in de najaarsuitgave van het kwartaalblad Delf, een cultuurhistorisch magazine voor Delft e.o., werden drie kleinere musea in Delft, te weten het gereedschapsmuseum, het tabaksmuseum en museum de Griffioen geïnterviewd over het ontstaan van het museum, wat er tentoongesteld wordt en hoe de plannen voor de toekomst zijn.

Externe Vitrines

We waren niet helemaal tevreden over de plaats van onze vitrines in het Reinier de Graaf ziekenhuis, in het administratiegebouw 'De Gravin'. Intussen zijn de vitrines verplaatst naar de ontvangsthal. De vitrines van het pensioenfonds van Specialisten in Zeist kregen weer een nieuwe inhoud.

Organisatie museum

We maakten in 2019 een aanvang met digitaal in kaart brengen van de collectie van het museum. We gebruiken hiervoor het zgn. Adlib systeem dat bij veel musea in gebruik is. We begonnen de inventarisatie met onze boekenverzameling, die we niet tentoonstellen maar die wel aanwezig is. De boeken bevinden zich op zolder en door de vochtige bewaarplaats gedurende vele jaren zijn veel exemplaren door schimmel aangetast. Een aantal oudere boeken heeft daardoor hun waarde als antiquiteit verloren maar ze kunnen nog wel geraadpleegd worden door geïnteresseerden. Na de boeken komen andere voorwerpen aan de beurt om geïnteriseerd te worden. Aangezien de collectie duizenden voorwerpen bevat, verwachten we nog enkele jaren hier mee bezig te zijn. Halverwege dit jaar stelden we de tarieven voor toegang iets naar boven toe bij en maakten ze ook overzichtelijker. De individuele toegangsprijs is nu € 6 per persoon. Bij de groepsbezoeken is het tarief € 60 voor tien personen of minder. Voor elke persoon boven de tien komt er € 6 bij. Zie daarvoor ook onze website. Voor scholen zijn nog de oude tarieven van toepassing.

We schaften een pinapparaat aan om betalingen te vergemakkelijken. De beamer werd vervangen door een flatscreen om betere presentaties te kunnen geven.

Door het grote aantal vrijwilligers werden de bestuursvergaderingen wat onoverzichtelijk. We besloten daarom regelmatig alleen met de bestuursleden te vergaderen maar tenminste tweemaal per jaar zijn er vergaderingen met alle vrijwilligers.

De donatie van de 'Delftse Dokters' uit 2018 stelde ons in staat om nieuwe stoelen voor de ontvangstruimte aan te schaffen. Deze waren hard nodig aangezien er enkele personen door de oude stoelen waren geknakt!

Onderhoud gebouw

In dit jaar werd besloten om de achterzijde te schilderen en dat is ook uitgevoerd.

Tot opnieuw bestraten van het binnenpleintje werd wel besloten maar door omstandigheden kon er geen uitvoering aan worden gegeven. In 2020 zal dat zeker gebeuren.

Een aantal knoppen aan de radiatoren van de centrale verwarming bleek defect. Aangezien het nogal een omvangrijke klus bleek te zijn, besloten we ze allemaal te vervangen.

Verder denken we na over de mogelijkheden om het gebouw duurzamer te maken. We beraden ons op isolatie van het dak.

De mogelijkheid om een traplift aan te brengen werd onderzocht maar bleek helaas niet mogelijk, zodat we de toegankelijkheid voor minder validen helaas niet verder kunnen verbeteren.

Cursussen

Het Trefpunt voor Medische Geschiedenis in Urk verzorgde dit jaar een cursus over basisvakken in medische geschiedenis. Een aantal van onze medewerkers volgde deze cursus.

Verder werden er ook cursussen op het gebied van digitalisering gevolgd.

Nabeschouwing

We ontvingen in 2019 weer meer bezoekers dan vorig jaar, we kregen er opnieuw enkele vrijwilligers bij die goed in de groep passen. We blijven initiatieven nemen om het gebouw te onderhouden en zo mogelijk te verbeteren. We trokken aandacht van media en werden weer wat bekender en blijven ook op dit gebied initiatieven nemen.

Bestuur en vrijwilligers zien zeer tevreden op 2019 terug.